

บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนว
พระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
THE ROLE OF LOCAL ADMINISTRATORS IN PROMOTING DEMOCRATIC
GOVERNANCE ACCORDING TO BUDDHISM TO THE PEOPLE AT
CHUMPHAE DISTRICT
IN KHONKAEN PROVINCE

ประสันท์ เขมะประสิทธิ์

Prasan Khemaprasit

สุนทร ธนศิลป์พิชิต

Sunait Thanasinlapaphichit

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuang

วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chaiyaphum Buddhist College

Email: prasan20258888@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 22 มกราคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 3 มิถุนายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอแนวทางการเสริมสร้างบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 9 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.19) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.24) ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.31) และด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.36) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มี เพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มี อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมแสดงออกทางการเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิการเลือกตั้ง ควรส่งเสริมให้มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง เป็นธรรม ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนสืบสานประเพณีท้องถิ่นของตนเอง ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองในชุมชน

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น,การปกครองระบอบประชาธิปไตย,หลักธรรม

ADSTRACT

The objectives of this research are as follows : 1) study the part of original directors in promoting popular governance according to Buddhism to the people in Chum Phae District, Khon Kaen Province, 2) compare the public's opinion on the part of original directors in promoting popular governance according to Buddhism to the people in Chum Phae District, Khon Kaen Province, classified by particular factors, and 3) propose guidelines for strengthening the part of original directors in promoting popular governance according to Buddhism to the people in Chum Phae District, Khon Kaen Province. The exploration methodology is a mixed - system exploration. The qualitative exploration collected data from 9 crucial snitchers using in- depth interviews, and the quantitative exploration collected data using questionnaires from

a sample of 396 people. The instruments used were questionnaires and interview forms. Data were analyzed by changing frequency, mean, standard deviation, hypothesis testing using t- test and F- test, and descriptive analysis. The exploration results are as follows

1. The public's opinion on the part of original directors in promoting popular governance to the people in Chum Phae District, Khon Kaen Province At a high position(= 3.89, S.D. = 0.19) when classified by each aspect by ranking the average value from utmost to least as follows participation in the election and junking of original directors and original members(= 4.34, S.D. = 0.24), access to information(= 3.69, S.D. = 0.31), and giving people the right to share in original administration(= 3.62, S.D. = 0.36) were at a high position, independently.

2. Comparing the places of original directors in promoting popular governance for people in Chum Phae District, Khon Kaen Province, it was set up that people with different genders and periods had no different opinions. People with different occupations, education, and inflows had different opinions with statistical significance at the 0.05 position.

3. The part of original directors in promoting popular governance according to Buddhism for people in Chum Phae District, Khon Kaen Province should encourage people to share in political expression. People should be encouraged to exercise their right to bounce. People should be encouraged to reduce work procedures to grease people. People should be encouraged to share in important public events. It should promote people to admit services inversely and fairly. It should inculcate mindfulness in people to continue their own original traditions. It should promote people to have harmony in their communities.

Keywords: The role of local administrators, democratic governance, Dharma principles

บทนำ

ความสำคัญของบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะผู้กำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติ ตลอดทั้งการจัดบริการสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาให้กับคนในท้องถิ่น ซึ่งนอกจากจะส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมตามหน้าที่พลเมืองแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าส่วนสำคัญประการหนึ่ง คือ การนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันจะส่งผลให้ประชาชนเข้าใจในการนำหลักพุทธธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาประชาธิปไตยได้ ประสพผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งหลักพุทธธรรมในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้นำหลักการบริหารนิยธรรม หมายถึง “เป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2557, 289) เป็นการประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนตามแนวทางพระพุทธศาสนา ซึ่งหลักการบริหารนิยธรรม หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมทางการเมือง ประกอบด้วย 1) การหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง 2) ความพร้อมเพรียงในการลุกขึ้นมาปกป้องบ้านเมืองหรือออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) การยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์การเมือง 4) การให้ความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ 5) การก่อกำเนิดนโยบายเกี่ยวกับความเป็นธรรม ความเสมอภาค 6) การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม ๗) การยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สวัสต์ จิรัฏฐิติกาลและคณะ, 2564, 82) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” โดยจะได้ทราบว่ามีบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนว่าอยู่ในระดับใดแตกต่างกันหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ประกอบไปด้วย แนวคิดการกระจาย

อำนาจ แนวคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น แนวคิดประชาธิปไตย แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่น แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม หลักการบริหารนิยธรรม ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปร แบ่งออก คือ 1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ 1) การหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง 2) ความพร้อมเพรียงในการลุกขึ้นมาปกป้องบ้านเมือง หรือออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 3) การยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์การเมือง 4) การให้ความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ 5) การก่อกบฏเกี่ยวกับความเป็นธรรม ความเสมอภาค 6) การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม 7) การยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย 2) ตัวแปรตาม คือ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวการบริหารนิยธรรมของผู้บริหารท้องถิ่น ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น (2) การเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (3) การให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชน หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและหญิงที่มีทะเบียนราษฎรอยู่ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งจำนวน 81,573 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ 1) ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 2 คน 2) ตัวแทนประชาชน จำนวน 5 คน และ 3) นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาวิจัยเฉพาะในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งเขตการปกครองเป็น 12 ตำบล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายน-กันยายน พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 6 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชน ทั้งเพศชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในอำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งเขตการปกครองเป็น 12 ตำบล รวมทั้งสิ้นจำนวน 81,573 คน ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 คน จากการใช้สูตรของ ทาโร่ ยา

มานะ (Taro Yamane, 1967, 110) และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ

2. วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 2 คน 2) ตัวแทนประชาชน จำนวน 5 คน และ 3) นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.80 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-45 ปี จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัท จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 41.20 ส่วนใหญ่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.19) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.24) ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.31) และด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.36) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครอง ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้แทนชุมชนเข้า

ร่วมเป็นคณะกรรมการต่างๆ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้เกิดปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ในด้านต่างๆ เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพ เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตรงกับปัญหาและความต้องการประชาชนอย่างเพียงพอ ควรมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ควรมีการบริหารงานยึดหลักธรรมาภิบาล

ด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอชื่อเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมวิถีชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น

3. สรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

ประชาชนที่มี เพศ อายุและการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.20) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์การเมือง ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.44), ด้านการให้ความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ($\bar{X}=3.95$, S.D.= 0.38) , ด้านการก่อกองนโยบายเกี่ยวกับความเป็นธรรม ความเสมอภาค($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.39), ด้านการยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.39), ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.40), ด้านความพร้อมเพรียงในการลุกขึ้นมาปกป้องบ้านเมือง หรือออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.64$, S.D.=0.40) , และ ด้านการหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง ($\bar{X}=3.61$, S.D.=0.40) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า

ด้านการหมั่นประชุมปรึกษาหารือกันทางการเมือง พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมแสดงออกทางการเมือง ควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรม ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านความพร้อมเพรียงในการลุกขึ้นมาปกป้องบ้านเมืองหรือออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิการเลือกตั้ง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง และก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

ด้านการยึดมั่นในหลักการและอุดมการณ์การเมือง พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรรักษาประเพณีที่ดีอันมีประโยชน์ไว้และยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป ควรมีการรักษาระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ควรมีการบัญญัติหรือออกกฎระเบียบวิธีการในการเลือกตั้งให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันได้เรื่อยๆ

ด้านการให้ความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ควรส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม

ด้านการก่อนนโยบายเกี่ยวกับความเป็นธรรม ความเสมอภาค พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง เป็นธรรม

ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีงาม พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนสืบสานประเพณีท้องถิ่นของตนเอง

ด้านการยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองในชุมชน ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.19) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระเฉลิมวุฒิ

จิตตสํวโร (น้อยโถม),2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$)

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

พบว่า จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศ และอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาวรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์),2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพต่าง และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. จากผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

พบว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D.=0.20) อภิปรายผลได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมแสดงออกทางการเมือง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นในการประชุม ควรส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิการเลือกตั้ง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชนรับฟังการหาเสียงเลือกตั้ง ควรรักษาประเพณีที่ดีอันมีประโยชน์ไว้และยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไพบุลย์ สุขเจตน์,2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การ

พัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อธิบายได้ดังนี้ นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ มีความรับผิดชอบหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ไม่ลุแก่อำนาจ รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และทำตนเป็นคนประพฤดีดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ดังต่อไปนี้

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น ควรมีการ

ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจหลักการปกครอง ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานท้องถิ่น

2) ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ควรมีการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นตามนโยบายของผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมเสนอข้อเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือกฎหมายท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอน ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในด้านต่างๆ เช่น การรณรงค์ไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ควรมีช่องทางสื่อสารโดยตรงให้กับประชาชนติดต่อประสานงาน ควรมีการเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นก่อนการดำเนินงานต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึง การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

3) ด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟังการประชุมสภาท้องถิ่น ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการส่งเสริมวิถีสวนชุมชนให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นและการลงประชามติ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่น ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการรณรงค์ออกเสียงเลือกตั้ง

2) ด้านการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การทำประชาวิจารณ์เกี่ยวกับช่องทางการสร้างการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

3) ด้านการให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานท้องถิ่น

บรรณานุกรม

ชุมพล เพ็งศิริ.(2564). “การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองภาคประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา”.

ดุขภูมินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นิติพันธ์ อินทโชติ. (2564). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไทย ในจังหวัดชัยภูมิ”. ดุขภูมินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต. (2557). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒๗. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์).(2563). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเฉลิมวุฒิ จิตตสัโร (น้อยโจอม). (2562). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงพะไล อำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา”, สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ มาเมือง.(2566). รัฐศาสตร์ทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดีไซน์เบอร์รี่. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539).พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สวัสดิ์ จิรัฐติกาลและคณะ.(2564). การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน.รายงานการวิจัย คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สำนักงานเกษตรอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น, จำนวนประชากร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://chumphae.khonkaen.doae.go.th/page-5> (9 ธันวาคม 2566)

Yamane Taro. (1967).Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harpen and Row.